

(26.03.2020 Tarihli Geçici Döküman)

KLİMUD Laboratuvar Güvenliği Çalışma Grubu tarafından hazırlanan bu döküman güncel bilgiler doğrultusunda yenilenecektir. Bu dökümanda önerilen akış şeması tavsiye niteliğinde olup kurumsal altyapı farklılıklarından oluşabilecek riskler göz önünde bulundurularak **her kurum kendi risk değerlendirmesini yapmalıdır.**

ASGARİ GEREKLİLİK

Süreç boyunca KKE kullanılmalıdır. Asgari olarak tek kullanımlık eldivenler ve laboratuvar önlüğünü içermelidir, ayrıca **risk değerlendirmesi** ile tanımlandığı üzere göz koruması ve maske gibi diğer ekipmanları içerebilir. Risk değerlendirmesi yapılırken **pandemi sürecinde ileri aşamalarda kaynak sıkıntısı yaşanabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.**

BİYOGÜVENLİK DÜZEYİ 2 (BGD-2) LABORATUVAR

Aşağıdaki tüm işlemlerde önlük, eldiven, tıbbi maske yanı sıra örneğin niteliğine ve hazırlık işlemine göre **risk değerlendirmesi yapılarak** gereksinime göre yüz siperi, gözlük, N95 maske kullanılmalıdır

SANTRİFÜLEME

Risk değerlendirmesi yapılarak özellikle yüksek riskli örnekler için güvenli santrifüj işlemi gerçekleştirilmelidir

Kapaklı rotorlar ve tüpler kullanılmalıdır

Santrifüj durduktan sonra **en az 10 dk beklenmeli** sonra kapak açılmalıdır

OTOANALİZÖR ve SEROLOJİK ÇALIŞMALAR

Tüm çalışmalarda aerosol ve sıçrama oluşturmayacak şekilde işlemler gerçekleştirilmelidir. Kaynaklar otoanalizör çalışmalarında örneklerin kapatılmasının ve açılmasının, kapak ve tüp tasarımına bağlı olan yüksek riskli aerosol üreten bir işlem olmadığını belirtmektedir.

Ancak risk değerlendirmesi yapılarak yüksek riskli örnek tüplerinin kapakları mümkün olduğunca BGK içinde açılmalı ve uygun KKE kullanılmalıdır.

Antijen temelli kart test çalışmaları da mümkün olduğunca BGK'de gerçekleştirilmelidir

BESİYERİNE EKİM ve KÜLTÜR DEĞERLENDİRME

Bu süreçte olanaklı ise tüm örnekler, değilse SOLUNUM, DIŞKI ve İDRAR örnekleri mutlaka BGK içerisinde ekilmelidir. Kültür değerlendirmesi BGD-2 koşullarında yapılabilir

DİREKT ve BOYALI BAKI İÇİN PREPARAT HAZIRLAMA

Bu süreçte mümkün olduğunca **direkt baki işlemleri azaltılmalı** ve tüm preparatlar BGK'de hazırlanmalıdır. Boyalı preparatlar mümkünse kimyasal olarak BGK içinde tespit edilmelidir. Boyama işlemleri BGD-2 koşullarında gerçekleştirilebilir

SUBKÜLTÜR, TANIMLAMA ve DUYARLILIK TESTLERİ

Bu süreçte olanaklı ise tüm örnekler, değilse KAN KÜLTÜRÜ işlemleri yanı sıra SOLUNUM, DIŞKI ve İDRAR örneklerine ait işlemler BGK içerisinde gerçekleştirilmelidir

RİSK DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI BENİMSENMELİDİR
AYRINTILI BİLGİ İÇİN 1 NOLU KAYNAĞI İNCELEYİNİZ

AYRINTILI BİLGİ İÇİN 2,4 ve 5 NOLU KAYNAKLARI İNCELEYİNİZ

BGD-3 veya BGD-2+**İNAKTİVASYON İŞLEMİ**

Gerekli asgari KKE kullanılarak kit içeriğinde /test protokolünde belirtilmiş öneriler doğrultusunda yapılmalıdır

NAAT* ÇALIŞMASI

Gerekli asgari KKE kullanılarak kit içeriğinde belirtilmiş öneriler doğrultusunda çalışılmalıdır. BGK içinde işlemi bitmiş tüm örnek kapları BGK'nden çıkarılmadan önce dış yüzeyi uygun dezenfektan ile temizlenmelidir. *Nükleik Asit Amplifikasyon Testi

Bu döküman aşağıda verilmiş olan linklerde yer alan COVID-19 rehberlerinden düzenlenmiştir:

- 1- <https://www.gov.uk/government/publications/wuhan-novel-coronavirus-guidance-for-clinical-diagnostic-laboratories/wuhan-novel-coronavirus-handling-and-processing-of-laboratory-specimens>
- 2- https://hpspubsrepo.blob.core.windows.net/hps-website/nss/2937/documents/1_covid-19-guidance-for-laboratories.pdf
- 3- https://covid-19.alibabacloud.com/?spm=a2c65.11461447.0.0.336b5272F0SUJv#J_8102420620
- 4- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1240032/>
- 5- Ulusal mikrobiyoloji standartları, Laboratuvar güvenliği rehberi-2014

